

บทที่ 1

บทนำ

การวิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์ และศักยภาพของธุรกิจชุมชน ตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ กรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กรอบรูปไม้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ในการศึกษาศักยภาพ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การตลาด การเงิน และการจัดการ ฯลฯ ของผู้ประกอบการ ในหมู่ 2 ตำบลขุนคองหมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ของผู้ประกอบการ เป็นสำคัญ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประมวลแนวคิด ความรู้สำหรับการทำงาน เพื่อเอาชนะความยากจนของ พลเดช ปิ่นประทีป เรียบเรียงไว้กล่าวถึงปัญหาความจนในอดีต คือ ธนาкар โลก (2001) ได้สรุปสาเหตุของความยากจนในประเทศไทยไว้ว่า ประกอบด้วยเหตุปัจจัย 4 ประการ คือ เหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจ ทางโครงสร้าง ประชากร ทางสังคม และทางวัฒนธรรม โดยมีงานศึกษาหลายชิ้นได้พยายามครอบคลุมถึงเหตุปัจจัยต่างๆ ข้างต้นพอสรุปได้ว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประชากรที่ต้องประสบกับภาวะยากจนโดยส่วนใหญ่คือ กลุ่มประชากรที่ขาดแคลนทรัพย์สินที่จะก่อให้เกิดรายได้ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน หรือทุนต่างๆ ที่หมายรวมไปถึงทุนทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งงานศึกษาส่วนใหญ่พบว่า นอกจากจะขาดแคลนซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้แล้ว ยังขาดโอกาสที่จะลงทุนในการหาซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ด้วย ซึ่งหากเป็นเช่นนี้หลายๆ ชั่วคน ครอบครัวนั้นจะต้องเผชิญ กับความยากจนถาวร ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจเท่าที่สำรวจได้ และมีผลต่อการก่อให้เกิดความยากจน ได้แก่ ขนาดของที่ดินทำกิน พบว่า ถ้าประชากรในชนบทมีที่ดินทำกินเพิ่มขึ้น 1% แล้วจะสามารถลดโอกาสที่จะตกอยู่ในภาวะยากจนได้ประมาณ 0.1% นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะการถือครองที่ดินมีความสำคัญไม่น้อย โดยถ้าเป็นผู้เช่า (แทนที่จะเป็นเจ้าของที่ดิน) จึงเพิ่มโอกาสของการตกอยู่ในภาวะความยากจนถึง 30% โอกาสได้รับการศึกษา พบว่าครัวเรือนที่มีผู้ใหญ่ที่ได้รับการศึกษา จนจบระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างน้อย ความเสี่ยงของการตกอยู่ในภาวะความยากจนจะลดลงถึง 66 – 74% เมื่อเทียบกับครัวเรือน ที่ไม่มีการศึกษาเลย และถ้าได้รับการศึกษาไปถึงระดับมหาวิทยาลัย

โอกาสที่จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มคนยากจนจะลดลงไปถึง 90% อย่างไรก็ดีผลที่ได้นี้ ก่อนข้างที่จะชัดเจนกับเขตเมืองมากกว่าเขตชนบทภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ จัดเป็น Shock อย่างหนึ่ง ที่ทำให้เกิดภาวะชกักกันของการหาราย ได้ พบว่า ภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 แล้ว ประเทศไทยยังมีสัดส่วนประชากรที่จัด ว่ายากจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.15 ในปี 2539 เป็นร้อยละ 8.58 ในปี 2542

สาเหตุเชิงโครงสร้างประชากร จัดเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความยากจนได้ทั้งในเขตเมือง และเขตชนบท โดยการศึกษาของธนาคารโลก (2001) พบว่า ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่จะมีโอกาสตกอยู่ในภาวะความยากจนมากกว่าครอบครัวขนาดเล็ก นอกจากนี้ ถ้ากำหนดให้ครอบครัวมีขนาดเท่ากันแล้ว ครอบครัวที่มีสัดส่วนของผู้ใหญ่มากกว่า จะเสี่ยงต่อภาวะความยากจนน้อยกว่า ซึ่งแน่นอนว่าการมีเด็กอยู่ในครอบครัวเป็นจำนวนมาก จัดเป็นภาวะทางเศรษฐกิจให้กับผู้ใหญ่ที่เป็นกำลังแรงงานอย่างสูง ปัจจัยเชิงภูมิศาสตร์พบว่า การมีที่พักอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยจะมีความเสี่ยงต่อความยากจนเพิ่มขึ้นถึง 56% ในขณะที่ ถ้าที่พักอาศัยตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลโอกาสที่จะตกเป็นคนยากจนจะลดลงอย่างมากถึง 80% ปัจจัยเชิงสังคม และวัฒนธรรม เป็นปัจจัยทางสถาบันที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีการทำงานหัตถกรรมมากที่สุดจังหวัดหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาจนได้มาตรฐานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นจำนวนถึง 570 รายการส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าด้านหัตถกรรมสำหรับอำเภอต่างๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ มีการพัฒนาสินค้าอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้า ถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ สามารถยกระดับจนสามารถยกระดับจนพัฒนาไปเป็นสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product, OTOP) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีระดับประเทศ พัฒนาสู่ตลาดโลก เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

อำเภอหางดงตั้งอยู่ทางทิศใต้ห่างจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 15 กิโลเมตรไปตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 มีพื้นที่ประมาณ 302 ตารางกิโลเมตร สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 310 เมตร ทางทิศเหนือและทางทิศตะวันตกของอำเภอมีสภาพเป็นภูเขาสลับซับซ้อน และมีป่าไม้เบญจพรรณ และป่าเต็งรังประมาณ 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบเอียงจากทิศตะวันตกไปจรดแม่น้ำปิงทางทิศตะวันออก ส่วนทางตอนใต้ของอำเภอเป็นบริเวณราบลุ่มต่ำ สำหรับการคมนาคมในพื้นที่ มีถนนติดต่อระหว่างตำบล หมู่บ้านต่างๆ ได้ทุกตำบล หมู่บ้านบางแห่งยังมีสภาพเป็นลูกกรัง เช่น หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านปง และหมู่ที่ 11 ตำบลน้ำแพร่ ส่วนการคมนาคมขนส่งระหว่างอำเภอและจังหวัด มีรถโดยสารประจำทางสำหรับภายในหมู่บ้าน เดินทางโดยใช้บริการรถรับจ้าง อำเภอหางดงแบ่งเขตการปกครองเป็น 11 ตำบล

108 หมู่บ้าน อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย และรับราชการ นอกจากนั้นยังมีการประกอบอาชีพหัตถกรรมในครัวเรือน ที่สามารถพัฒนาธุรกิจชุมชน ได้หลายอาชีพ มีการส่งผลิตภัณฑ์ต่างๆ จำหน่ายในตลาดสำคัญของอำเภอหาดง เช่น ร้านค้าต่างๆในหมู่บ้านฉวาย อำเภอหาดง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนั้น ยังส่งไปจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ อีก สำหรับธุรกิจในพื้นที่อำเภอหาดงแบ่งออกหลายประเภท คือ ธุรกิจชุมชนผลิตโคมไฟ ธุรกิจชุมชนผลิตตุ๊กตาเคลือบ ตุ๊กตาเซรามิก ธุรกิจชุมชนปูนปั้น แกะสลักไม้และทองสัมฤทธิ์ ธุรกิจชุมชนไม้ และของตกแต่ง กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ ผ้าฝ้ายทอมือ ฯลฯ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในอำเภอหาดงได้มีการพัฒนาให้ไปถึงโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แล้วหลายโครงการ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2544) พิจารณาสองด้านได้แก่ ตัวสินค้า กับความเข้าใจหรือการบริหารจัดการของชุมชน ในด้านตัวสินค้านั้น ต้องคำนึงถึงการใช้วัตถุดิบในการผลิต ที่ได้มาจากพื้นที่ในจังหวัดนั้นๆ โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นความรู้ทักษะที่ได้สืบทอดมาจากรบรรพบุรุษ ซึ่งการผลิตสินค้าต้องพัฒนาแบบสินค้าว่ามีความแตกต่างจากสินค้าดั้งเดิมหรือไม่ มีคุณภาพสนองความต้องการของผู้บริโภคมากน้อยเพียงใด ส่วนที่เป็นสินค้าต้องได้คำรับรองจากคณะกรรมการอากร และยาสินค้าทั่วไป ต้องมีเอกสารที่ชัดเจน ในขบวนการผลิตมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนเพียงใด

ด้านความเข้มแข็งของชุมชน การบริหารจัดการของชุมชน ปัจจัยที่ใช้ในการผลิตต้องคำนึงถึงจำนวนสมาชิกของผู้ผลิตทั้งหมด อายุของกลุ่มที่เริ่มผลิตเพื่อจำหน่าย หมายถึงจำนวนปีที่เริ่มทำธุรกิจ นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องในการผลิตของแต่ละปี หากเป็นการผลิตที่ต้องพึ่งฤดูกาล เช่นผลผลิตทางการเกษตร ต้องพิจารณาถึงการผลิต ต่อพื้นที่ที่ทำการผลิตผลทางการเกษตรของชุมชนด้วย ส่วนการจัดการด้านกระบวนการผลิตนั้น ต้องดูถึงการจัดการที่กลุ่มผลิต ใช้ในการผลิตว่า มีกระบวนการผลิตที่ชัดเจนหรือไม่ มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนส่งจำหน่ายหรือไม่

การดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมต่างๆ การจัดการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้องค์การหรือธุรกิจนั้นประสบความสำเร็จ สามารถบริหารงานให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยถ้าองค์กรมีการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้ธุรกิจองค์กรนั้นมีความเข้มแข็ง

ในการประกอบธุรกิจหรือการทำกิจกรรมใดๆ นั้น การบริหารจัดการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารงาน บริหารคน และการบริหารทรัพยากร ถ้าในองค์กรมีการจัดการที่ดีมีคุณภาพ ก็จะทำให้ธุรกิจเหล่านั้นประสบความสำเร็จตามความต้องการได้ จึงได้ทำการศึกษาถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ และศักยภาพของธุรกิจชุมชน เพื่อเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพ

ในการออกแบบ รูปแบบผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการ การตลาด และการเงินของธุรกิจชุมชน ภายใต้โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของธุรกิจชุมชน หมู่ 2 ตำบลขุนกง หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ในด้านต่างๆ ของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แต่ละตำบลตามหัวข้อดังนี้

- 2.1 เพื่อวิเคราะห์การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการจัดการของธุรกิจชุมชน ด้านการบริหารทรัพยากร คน เงิน งาน วัสดุอุปกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการตลาด ในการนำสินค้าจากผู้ผลิต ไปสู่ผู้บริโภค

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ และสำรวจการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น วิเคราะห์ ศักยภาพด้านการจัดการ การตลาด การผลิต และการเงินของธุรกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างได้แก่

- 3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ หมู่ 2 ตำบลขุนกง หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

- 3.2 ขอบเขตด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชนงานหัตถกรรมท้องถิ่น ในโครงการ “ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น”

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คุณศิรินันท์	จันทร์งาน
3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ 2 คุณสมศรี	โปธิ
3.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ 3 คุณธีระพัฒน์	นันทะวงศ์
3.2.4 กลุ่มตัวอย่างที่ 4 คุณกนก	ศรีมูล
3.2.5 กลุ่มตัวอย่างที่ 5 คุณมา	สายกันทา
3.2.6 กลุ่มตัวอย่างที่ 6 คุณอนันต์	ไชยชม
3.2.7 กลุ่มตัวอย่างที่ 7 คุณพวงเพชร	นันทะ

3.2.8 กลุ่มตัวอย่างที่ 8 คุณทองดี

เจียวดี

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการศึกษา และประกอบในงานวิจัยได้แก่ทฤษฎี เศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทฤษฎีการจัดการความรู้ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบ บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และแนวทางการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยปี พ.ศ. 2549 (OTOP Product Champion)

4. ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษา (Case Study) โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Based on Community) วิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร บันทึก หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การวิจัยภาคสนาม (Field Study) ถึงสภาพความเป็นจริงในสังคม หรือธรรมชาติวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่ามีสภาพเป็นอย่างไร วิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อปรับเปลี่ยนหรือสร้างภาพการณขึ้น เพื่อสร้างผลผลิตที่ได้จากการเปลี่ยนแปลง เป็นการวิจัยสร้างสรรค์ (Creative Research) เพื่อสร้างองค์ความรู้ วิธีการ ทฤษฎี และผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ และการวิจัยทางศิลปะประยุกต์ (Applied Art Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเพื่อนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

4.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1.1 สร้างความเข้าใจในการทำงานวิจัย ที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการวิจัยแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม ได้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำธรรมชาติ คนเฒ่าคนแก่ที่ชาวบ้านให้ความยอมรับนับถือ ชาวบ้านผู้ประกอบการ

4.1.2 ศึกษาบริบทชุมชน ด้านสภาพพื้นที่ ประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพทางเศรษฐกิจ ภูมิปัญญาชาวบ้าน และสภาพปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน

4.1.3 ศึกษาบริบท เกี่ยวกับวิถีชีวิต การทำมาหากิน ปัญหาสิ่งแวดล้อม การอพยพ ย้ายถิ่นข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน ภาระหนี้สิน รายรับ รายจ่าย ศึกษาความต้องการ ปัญหา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์ และหาทางแก้ไข

4.1.4 ร่วมกับชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง พัฒนาอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน โดยการศึกษาดูงาน ฝึกอบรม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์

4.1.5 เชิญวิทยากรด้านการออกแบบ และวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ มาให้ความรู้ เรื่องพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากการร่วมวิเคราะห์การออกแบบ โดยเจ้าของผลิตภัณฑ์ และนักศึกษา สาขาวิชาศิลปกรรมที่มีความรู้ด้านการออกแบบ ร่วมกันวิเคราะห์และออกแบบ เพื่อหาแนวทาง พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสม กับความต้องการของผู้บริโภค

4.1.6 เชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านการจัดการ การตลาด การผลิต และการเงิน เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพธุรกิจชุมชน ตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4.1.7 กลุ่มเป้าหมายเริ่มตระหนัก และเข้าใจปัญหาซึ่งกันพบด้วยการร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย ข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น แผนงานโครงการพัฒนาตำบล ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค ข้อมูลจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Online/CD Network) แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ

4.2.2 การทำแบบสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาบริบทชุมชน เช่น ประเด็นเรื่อง ประวัติบุคคล เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

4.2.3 การสังเกตการณ์โดยตรง (Direct Observation) ด้วยการเดินสำรวจ จดบันทึกสิ่งต่าง ๆ เช่น จำนวนของบ้าน วัสดุที่ใช้ในการสร้างบ้าน การสังเกตด้วยการเข้าไปร่วม กิจกรรมกับชาวบ้าน ในการประกอบอาชีพ เพื่อซักถามข้อมูลที่กำลังทำการศึกษา

4.2.4 การศึกษาชุมชนจากกรณีศึกษา (Case Studies and stories) เป็นการศึกษา ชุมชน อันเป็นที่มาของเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคล ผู้นำชุมชน เพื่อความเข้าใจถึงสภาพการณ์ในชุมชน ดีขึ้น

4.2.5 การทำแผนที่ทางความคิด (Mind Map) เพื่อศึกษาปัญหา และความ ต้องการ โดยการระดมความคิดเห็นของบุคคล ร่วมกันกำหนดหัวข้อเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเพิ่มมิติของความคิด แยกแยะความคิด ได้แตกแขนงมากขึ้น ทำให้ทุกคนเห็นความสำคัญ ของปัญหา

4.2.6 กระบวนการจัดเวที เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน

4.2.7 ศึกษาดูงานในการประกอบอาชีพหัตถกรรม การอบรมปฏิบัติการ จากแหล่งประกอบการ และชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ด้านการจัดการธุรกิจการขาย ขั้นตอน การออกแบบ การผลิต และจำหน่าย

4.2.8 นำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาฐาน การอบรมปฏิบัติการเพื่อหาแนวทาง พัฒนาสินค้าให้ได้มาตรฐาน

4.2.9 จัดทำรายงาน สรุปบทเรียน และองค์ความรู้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น เผยแพร่ในวารสาร การจดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงาน ที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.1 แก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานที่ทำการวิจัยด้วยการติดต่อ ประสานงานเป็นระยะ โดยกำหนดกรอบ ระยะเวลาในการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้น ต้องมีการประชุม ระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ กสาเหตุ วิเคราะห์ สรุปผล

5.2 การวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากเป็นงานเพื่อให้เห็นภาพรวมของผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ในชุมชนต่างๆ เห็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีพื้นบ้านว่าเป็นอย่างไร มีการถ่ายทอด ภูมิปัญญามานานแค่ไหนจากการวิเคราะห์ เพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยอาศัยจัดการความรู้ 3 ประเด็นคือ

5.2.1 การวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์โดยอาศัยความรู้ ด้านการออกแบบ เข้าไปบริหารจัดการ ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ตำบลต่างๆ ในอำเภอหางดง ในชุมชนอื่น จังหวัดอื่นๆ ได้

5.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพธุรกิจชุมชน สามารถนำหลักการบริหารจัดการ ในด้านการตลาด การจัดการ การเงิน ต้นทุนการผลิต ไปใช้ในแหล่งชุมชนอื่นๆ ได้

5.2.3 สามารถทำวิจัยต่อยอดในอำเภอหางดง และอำเภอใกล้เคียงอื่นๆ

5.3 บริการความรู้แก่ประชาชนเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนา เปิดอบรมให้ประชาชนที่สนใจ จัดนิทรรศการ และจัดทำคู่มือวารสารประสานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ รวบรวมในเอกสาร ฐานข้อมูล เพื่อถ่ายทอดให้แก่ประชาชนทุกระดับได้

5.4 บริการความรู้แก่ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ที่ได้รับจาก การจัดการความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการชุมชน โดยการถ่ายทอดผลิตภัณฑ์ของจริง ที่นำไปจัดจำหน่าย จัดแสดง การถ่ายทอดในกลุ่มมือ เอกสาร และฐานข้อมูล

5.5 นำไปผลิตเชิงพาณิชย์ สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ได้จากการศึกษา อบรม เพื่อพัฒนาสินค้าให้ทุนค่าใช้จ่าย ทุนเวลา ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตสินค้าได้จำนวนมากยิ่งขึ้น

5.6 ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาระบบการจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ไลน์นวัตกรรมใหม่ เพิ่มจำนวนการผลิต การจำหน่ายและการแข่งขันด้านการตลาด

5.7 ในการทำวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ในด้านเพิ่มศักยภาพการจัดการในธุรกิจชุมชนให้สามารถพัฒนาธุรกิจอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าสู่โครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สามารถบริหารทรัพยากรต้นทุนทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมตลอดจนทำธุรกิจของคนสู่สากล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และพลวัตโลก

5.8 ระบุกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ และผลกระทบจากผลงานวิจัยที่คาดว่าจะเกิดขึ้นรวมทั้งสนองตอบประเด็นยุทธศาสตร์ใดในยุทธศาสตร์ของแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ทั้งสามด้านคือ

5.8.1 การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) บริบท และศักยภาพของชุมชน เกี่ยวกับการทำหัตถกรรมท้องถิ่น และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนใน 2 ตำบล 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2 ตำบลขุนทอง หมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

(2) ปัญหาความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ศักยภาพแวดล้อม ต้นทุนทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์

(3) องค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ศักยภาพ การจัดการตลาด การผลิต และการดำเนินงานด้านธุรกิจชุมชน

(4) การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ได้แก่แนวคิดในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม

(5) นักศึกษา (ผู้ช่วยวิจัย) ได้เรียนรู้ร่วมกับชุมชนในการพัฒนา

5.8.2 การพัฒนา ประกอบด้วย

(1) กลุ่มธุรกิจชุมชนภายในหมู่ 2 ตำบลขุนทองหมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เกิดการเรียนรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านรูปแบบแนวความคิด กลวิธีการออกแบบ ขั้นตอนการผลิต นวัตกรรมใหม่

(2) กลุ่มธุรกิจชุมชนภายในหมู่ 2 ตำบลขุนกงหมู่ 5 ตำบลบ้านแหวน หมู่ 8 ตำบลบ้านแหวน และหมู่ 12 ตำบลบ้านแหวน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ เกิดการเรียนรู้ด้านการจัดการ การผลิต การตลาด การบัญชี การดำเนินงาน ด้านธุรกิจชุมชน

(3) จากการใช้เครื่องมือประชาสังคม ทำให้ชุมชนมีการรวมกลุ่ม มีการสร้างเครือข่ายในตัวเองก็คืออำนาจในการต่อรอง

(4) เกิดการเรียนรู้การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ และสถาบันที่เกี่ยวข้อง มารวมตัวดำเนินกิจการในพื้นที่ใกล้เคียงกัน (Geographical Proximity) มีความร่วมมือ เกื้อหนุน เชื่อมโยง และเสริมกิจการกัน และกันอย่างครบวงจร (Commonality & Complementarity)

(5) กลุ่มธุรกิจชุมชนเข้าใจ เรื่องการจดสิทธิบัตรว่ามีประโยชน์ ต่อ การทำผลิตภัณฑ์ป้องกันการลอกเลียนแบบ หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง

5.8.3 หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนสามารถ นำการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์คือ

(1) พัฒนากลุ่มชุมชนระดับอำเภอ สามารถนำผลจากการเรียนรู้ที่ได้ จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการต่อยอดด้านธุรกิจชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพในทุก ด้านของผู้ประกอบการ

(2) ได้ข้อมูลเชื่อมโยงกับจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา ความยากจนของชุมชน ปัจจุบันกำลังดำเนินการเรื่องการขยายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ

(3) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ นำองค์ ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการจัดการเพื่อส่งเสริมธุรกิจชุมชน

(4) กระทรวงอุตสาหกรรมนำผลการวิจัยที่ได้ดำเนินการ

(5) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ผลงานวิจัยไปใช้ในการเรียน การสอน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

(6) การจัดการเรียนรู้โดยนักศึกษาได้ทำงานวิจัยในชุมชน เป็นประสบการณ์ตรงที่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการเรียน การทำงาน และพัฒนามูลฐาน

(7) แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยกลุ่มเป้าหมาย ผลการวิจัย ที่ได้สามารถเผยแพร่ในสื่อต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การประชุม ทางวิชาการ การแสดงนิทรรศการวิชาการ การฝึกอบรมให้กับชุมชนต่างๆ หรือผู้สนใจทั่วไป

6. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ทำการวิจัย รวมทั้งหมด 12 เดือน (ปี 2550)

7. นิยามศัพท์

ธุรกิจชุมชน คือ การรวมกันของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกัน ประกอบธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ประชาชนในชุมชน หรือการสร้าง ศักยภาพที่มีอยู่ภายในชุมชนให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งร้านค้าชุมชน

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือเรียกสั้นๆว่า **โอท็อป (OTOP)** เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบลสร้างอาชีพในการผลิตสินค้า เพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างสินค้าที่เป็นสินค้าประจำตำบลนั้นๆ เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า โดยรัฐพร้อมที่จะเข้า ช่วยเหลือในด้านความรู้สมัยใหม่ และการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงสินค้าจากชุมชนสู่ ตลาดทั้งในประเทศ ด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการ ของตลาด ทั้งใน และต่างประเทศ

กรอบไม้ คือ การนำไม้มาทำการประกอบเป็นสี่เหลี่ยมมุมฉาก สามารถใช้สำหรับทำเป็นกรอบไม้ กรอบกระจก และกรอบอื่นๆ

กลุ่มผลิตภัณฑ์กรอบไม้ คือกลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตกรอบไม้ ที่ทำการศึกษาภายในเขตอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่